

Інтернаціоналізація змісту вищої освіти Австралії.

В статті приведено аналіз сучасних наукових та стратегічних підходів до інтернаціоналізації змісту освіти в університетах Австралії. Представлено інтернаціоналізаційні ініціативи вищих навчальних закладів на інституційному рівні. Виділено основні підходи до інтернаціоналізації навчальних планів закріплених на практиці кращими університетами Австралії (Гріфіт, Монаш, Аделаїда).

Ключові слова: *інтернаціоналізація вищої освіти, навчальні плани, університети, міжнародні студенти.*

Постановка проблеми. На початку ХІ століття інтернаціоналізація стає все більш важливим питанням у галузі вищої освіти. Інтернаціоналізація освіти перетворилася на ціле поле досліджень із залученням політиків, науковців та викладачів з усіх куточків світу. Однією з країн, що надає питанню інтернаціоналізації вищої освіти найбільшої уваги протягом останніх кількох десятиліть є Австралія. Зокрема вражаючою була експансія щодо приваблення і набору комерційних міжнародних студентів. На сьогодні Австралія є третім найбільшим в світі експортером міжнародних освітніх послуг у галузі вищої освіти. Кількість міжнародних студентів в Австралійських університетах перевищує 20% від загальної маси студентів. Звичайно це позитивно відобразилося на австралійських університетах і країні в цілому з економічної точки зору, а також зумовило інтернаціоналізацію навчальних планів.

В той час як потреба в отриманні прибутку від інтернаціоналізації набуває все більшого визнання, механізми забезпечення інтеграції та інституалізації інтернаціоналізаційних елементів, а також перетворення їх на ключові аспекти діяльності університетів потребують подальшого вивчення. Варто зазначити, що підходи чи стратегії окремих інституцій відрізняються і відрізнятимуться надалі в залежності від конкретного середовища, обставин та профілю самого закладу.

Аналіз актуальних досліджень. Проблема інтернаціоналізації вищої освіти як відповіді на виклики глобалізації не є новою у сучасних наукових дослідженнях. Питання позитивного та негативного впливу інтернаціоналізації та глобалізації розкрито у роботах таких дослідників як М. Бейкер, А. Велч, Л. Грік, Д. Девіс, Б. Денман, Дж. МкБарні, А. Олсен, А. Поллок, Г. Претт, Д. Пул, Р. Янг та ін. Складові інтернаціоналізації змісту вищої освіти Австралії представлено у роботах М. Белл, К. Бек, Л. Волш, Р. Вук, Д. Девіс, Ф. Клайн, С. Мергінсон, Ф. Різві, Дж. Хармен та ін. Проблеми викладацьких методів, які підходять саме для іноземних студентів (з окремих груп країн) теоретично обґрунтовано в наукових працях таких зарубіжних науковців, як Б. Баллард, Дж. Брік, Дж. Кленчі, Р. Крассіні, Д. МкЛафлін, Р. Ліллей, Б. Ліск, Р. Міллер, Д. Слопер, С. Сміт, та ін.

У роботах зазначених науковців не сформовано вирішення наукового завдання, пов'язаного з оцінкою успішності інтернаціоналізації та побудові рекомендаційних практичних моделей імплементації інтернаціоналізації навчальних планів в університетах. Успішне розв'язання цього завдання дозволить прискорити впровадження інтернаціоналізації змісту освіти в українських університетах та формувати загальний імідж України як успішної країни з якісною освітою на міжнародній арені, що відповідно позитивно впливатиме на економічний стан країни.

Мета дослідження: визначити загальні стратегічні підходи до інтернаціоналізації навчальних планів, закріплені на практиці кращими університетами Австралії.

Виклад основного матеріалу. Останніми роками інтернаціоналізація освіти перетворилася на ціле поле досліджень із залученням політиків, науковців та викладачів з усіх куточків світу. Однією з країн, що надає питанню ІВО найбільшої уваги протягом останніх кількох десятиліть є Австралія. На сьогодні кожен австралійський університет сприймає інтернаціоналізацію освіти і навчальних планів як пріоритет, що підтверджується університетськими стратегічними документами розміщеними у відкритому доступі он-лайн. Це підтверджується і дослідженням австралійських науковців Ф.Різві та Л. Волш, які зазначають, що вже у 1995 році 37 із 38 австралійських університетів включали політику інтернаціоналізації у свої бізнес плани [7; 50].

Crichton і Scarino відзначили, що в літературі простежується загальна згода щодо необхідності включення до інтернаціоналізації інтеркультурного виміру. Вони вважають, що інтеркультурний вимір базується на розумінні налагодження зв'язку між інтернаціональним та інтеркультурним вимірами вищої освіти, висвітлюючи невід'ємний зв'язок між мовою і культурою у навчанні, а також реалії тривалої присутності щонайменше двох мов і культур в міжнародній освіті. Іншими словами, вивчення мови і культури інших стає умовою інтеркультурної співпраці і відповідно інтеркультурного виміру гарно-спланованого інтернаціоналізованого навчального плану. Загальною і очевидною платформою для здобуття мультилінгвальних знань і вмінь є мовні програми шкіл, коледжів та університетів. Тому практично всі університети Австралії пропонують вивчати щонайменше одну мову [8]

Щоправда не вистачає педагогічної взаємодії між мовними програмами та іншими дисциплінами, що є основною проблемою австралійських університетів.

Австралійські дослідники Ф. Клайн, С. Мергінсон та Р. Вук представили інтернаціоналізацію на прикладах міжнародної освіти в австралійських університетах. Вони вивчали культурні, політичні та економічні питання, на яких базується практика ІВО, а також відображення і

вплив міжнародної освіти на перетворення організаційної культури університетів. У своєму аналізі організаційного досвіду міжнародної освіти в австралійських університетах, науковці довели, що університети в цілому не лише реагують на широкі процеси глобалізації, а й починають будувати інтелектуальні зв'язки між вивченням іноземних мов (не англійської) та іншими дисциплінами [2].

Інтеркультурні та соціальні відносини австралійських та іноземних студентів у процесі інтернаціоналізації є окремим предметом дослідницьких інтересів науковців. Зокрема дослідників цікавлять питання пристосування іноземців до соціального австралійського середовища, впливу іноземців на місцевих студентів та соціальної взаємодії австралійських та міжнародних студентів. Так Лінн Лі у своїй роботі зазначає, що австралійські та міжнародні студенти спілкуються та взаємодіють відносно нелегко і нечасто на території кампусів. Вона стверджує, що серед студентства виділяються дві течії соціальної взаємодії: між австралійськими студентами одна, між іноземними інша. І дуже часто іноземних студентів спіткають хвили розчарувань від нездійснених очікувань та сподівань на створення тісних дружніх стосунків з австралійськими студентами, відвідування австралійських домівок та набуття досвіду місцевої культури з перших рук. Невідомо наскільки серйозно такі невдачі соціальної взаємодії відображаються на сатисфакції навчання. Так наприклад, опитування міжнародних студентів дало можливість дійти висновку що нестача соціальної взаємодії з місцевими студентами є основним джерелом незадоволення міжнародних студентів. Хоча з іншого боку 62% респондентів були задоволені якістю взаємодії з австралійськими студентами [7].

Ф. Різві, Л. Волш, Б. Маурін та Лі Лінн стверджують, що питання культурної різноманітності австралійської вищої освіти знаходиться в серцевині завдань інтернаціоналізованих навчальних планів, яке відображає унікальний демографічний склад мультикультурної і мультлінгвальної Австралії [1, 7].

Одним із аспектів повномасштабної університетської інтернаціоналізації з метою підготовки глобальних громадян з розширеними інтеркультурними перспективами в більшості австралійських університетів є інтернаціоналізація навчальних планів. Проаналізуємо подібні ініціативи в окремих закладах Австралії, а саме в університетах Гріфіт, Монаш, Аделаїди.

В університеті Гріфіт характеризують інтернаціоналізацію навчальних планів як основу реалізації ідеї “Культурного інтелекту,” відповідно якої університет має привити студентам здатність процвітати в культурно різноманітному взаємопов’язаному світі. Закладу вдалося домогтися адаптації навчальних планів до зростаючих вимог “інтеркультурно-компетентних” студентів, мобільності та взаємозалежності націй.

Ключовими компонентами практики інтернаціоналізації навчальних планів в університеті Гріфіт є:

- Різноманіття та інтернаціоналізацію розглядають як невід’ємні елементи усіх програм;
- Забезпечення інформативності щодо міжнародних перспектив у навчальних планах та змісті;
- Використання відповідних міжнародних прикладів невід’ємних від навчальної діяльності;
- Забезпечення інклюзивного середовища навчання у контексті австралійських освітніх послуг;
- Побудова культурно чутливого навчання та освітньої діяльності;
- Розширення особистого та навчального спілкування між культурно різноманітними спільнотами університету;
- Стимулювання та підтримка використання мультикультурних когорт для сприяння формального та неформального навчання методом підбадьорювання гетерогенної, а не гомогенної групової роботи;
- Введення механізмів розвитку, звітності та самооцінки [6].

Варто також відзначити, що в цьому університеті затверджено стратегічну схему інтернаціоналізації навчальних планів як керівництво для

викладачів. Вона передбачає поширення дисциплінарних тематик через “інтеркультурні підходи,” стимулювання “інтерактивних культурних обмінів”, які передбачають вирівнювання змісту і оцінювання з пріоритетами інтернаціоналізації, а також прийняття практики інклюзивного навчання, яке об’єднує різноманіття.¹⁹ В межах цієї схеми адаптація навчальних планів може набирати різних форм в залежності від дисципліни. Проте, для кожної із всеохоплюючих стратегій в університеті розроблено серії пропонувані практик для академічного персоналу.

В університеті Монаш, як частину зусиль інтернаціоналізації навчальних планів, будують курикулярну, викладацьку та оцінювальну роботу таким чином, щоб сприяти розумінню національних і глобальних перспектив, і щоб бачити як це перетинається і взаємодіє з особистими перспективами.

В університеті представляють інтернаціоналізацію як ключовий компонент підготовки студентів до життя у світі, якому притаманні різноманіття, зміни та невизначеність. В університеті запроваджено таку схему інтернаціоналізації навчальних планів, яка передбачає регулярний перегляд, вдосконалення та само-оцінювання, а також виділено ряд принципів і рекомендованої практики для орієнтування інтеграції глобальних перспектив в навчальних планах. Політика стосовно інтернаціоналізації навчальних планів розробляється та контролюється освітнім комітетом та вченою радою університету [4].

Відповідно університетських матеріалів стратегічного планування, все-факультетське впровадження такої політики здійснюється під наглядом освітнього комітету кожного факультету на чолі з заступником декана з навчальної роботи у процесі аудиту, в якому висвітлюється та підтримується найкраща практика. Декани у свою чергу співпрацюють з адміністративними комітетами з метою забезпечення лідерства для співробітників факультету оскільки намагаються розширяти і збагачувати свої навчальні плани з метою сприяння стратегічним цілям інтернаціоналізації університету.

В університеті Аделаїда поставлено завдання забезпечити навчальні плани інтернаціональною орієнтацією їх змісту, направленою на підготовку всіх студентів бути здатними зарекомендувати себе професійно і соціально у глобальному контексті. Цей підхід було затверджено вченою радою ще у 2008 році як основу для ініціатив по інтернаціоналізації навчальних планів.

Слід відзначити, що через свій вебсайт університет забезпечує ряд ресурсів та рекомендацій для викладачів, які намагаються інтернаціоналізувати свої курси і програми, зазначаючи, що адаптація має і повинна відбуватися по-різному відповідно різних дисциплін. Стверджуючи, що курикулярна інтернаціоналізація не має бути складним процесом одночасно наголошує що оцінювання курсів і програм відображає нові можливості для втілення глобальних перспектив у зміст, навчальну діяльність студентів і оцінювальні завдання [5].

У ході аналізу особливостей процесу інтернаціоналізації змісту вищої освіти Австралії на інституційному рівні виділимо основні підходи до інтернаціоналізації навчальних планів закріплених на практиці кращими університетами Австралії, серед яких: адміністративне лідерство, підпорядкованість Вченим Радам, розроблення стратегічних документів, залучення широкої академічної спільноти, наслідування кращих практик імплементації.

Висновки. Таким чином, на основі аналізу сучасних наукових та стратегічних підходів до інтернаціоналізації змісту освіти в університетах Австралії виділено основні інтернаціоналізаційні ініціативи вищих навчальних закладів на інституційному рівні. Університетські ініціативи щодо інтернаціоналізації змісту освіти, зокрема навчальних планів, передбачають впровадження кількох стратегій, що робить їх більш ефективними. Відповідно положень закладів, зокрема кращих університетів Австралії (Гріфіт, Монаш, Аделаїда та ін.), основні підходи до інтернаціоналізації навчальних планів мають бути закріпленими на практиці. В цих документах наголошено, що інтернаціоналізація навчальних планів є

еволюційним та інтерактивним процесом який приносить користь не лише студентам університету, а й викладачам та широкій спільноті.

На нашу думку, питання покращення інтернаціональної соціальної взаємодії у процесі навчання та позакласної діяльності потребують подальшого вивчення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Bell Maureen. Internationalising the Australian higher education curriculum through global learning [Electronic resource] / Maureen Bell // In M. Barrow & K. Sutherland (Eds.), HERDSA Conference, Rotorua, 2008: Engaging Communities (pp. 71-81).
2. Clyne F., Marginson S. and Woock R. International education in Australian universities: concepts and definitions / F. Clyne, S. Marginson and R. Woock // Annual Conference of the comparative and international education society (San Antonio, TX), - March 7-12, 2000, - p.21
3. Grant Harman. New directions in internationalizing higher education: Australias development as an exporter of higher education services [Electronic resource] / Harman Grant // International association of universities. Higher education policy, 2004. - Paper 17. - P.101-120. - Available at: www.palgrave-journals.com
4. “Internationalisation of the Curriculum Policy.” March 23, 2005. Monash University. [Electronic resource] - Available at: www.policy.monash.edu.au
5. “Internationalisation of the Curriculum.” June 4, 2008. University of Adelaide. . [Electronic resource] - Available at: www.adelaide.edu.au
6. “Internationalising the Curriculum: Strategies for Success” Griffith University. . [Electronic resource] - Available at: www.griffith.edu.au
7. Lynne Li. Internationalizing university curriculum with multilingual knowledge and skills: power, politics and policy [Electronic resource] / Li Lynne // Concepts and frameworks. Local-Global: Identity, Security, Community. -

<http://search.informit.com.au/documentSummary>

8. Scarino A., Crichton J. and Woods M., 'The role of language and culture in open learning in international collaborative programmes', *Open Learning: The Journal of Open and Distance Learning*, vol. 22, no. 3, 2007, pp. 219–233, p. 219.

РЕЗЮМЕ

Чирва А. С. Интернационализация содержания высшего образования Австралии.

В статье приведен анализ современных научных и стратегических подходов к интернационализации содержания образования в университетах Австралии. Представлены интернационализационные инициативы высших учебных заведений на институциональном уровне. Выделены основные подходы к интернационализации учебных планов, закрепленных на практике лучшими университетами Австралии (Грифит, Монаш, Аделаида).

Ключевые слова: интернационализация высшего образования университеты, учебные планы, международные студенты.

RESUME

Chyrva A.S. Higher education content internationalization in Australia.

The article presents analysis of modern strategic approaches to education content internationalization at universities of Australia. It considers modern strategic issues concerning curriculum internationalization at Australian universities. Higher education internationalization is represented as key component of preparing students for life in the global intercultural world. Implementation of internationalization policy is fulfilled under educational committee control. The best internationalization practices are recommended to be followed.

Internationalization initiatives of higher educational establishments at institutional level have been outlined. Organizational experience analysis of

international education in Australian universities proved that institutions in general not only respond to wide globalization processes but also begin to build intellectual connections between foreign languages learning (besides English) and other disciplines.

The issues of foreigners' adjustment to social Australian environment, their influence on local students and social interrelations of Australian and international students have been considered. It is underlined that Australian and international students communicate and interact relatively uneasily and not often on the territory of campuses. The scientists outline two streams of social interaction: one - between Australian students, another – between international ones. Principal approaches of curriculum internationalization have been defined.

On the basis of modern scientific and strategic approaches to education content internationalization at Australian universities the principal initiatives of higher educational establishments have been defined. University initiatives concerning curriculum internationalization become more efficient while including implementation of several strategies. According to university statements principal approaches to curriculum internationalization have to be indulged in practice. The curriculum internationalization is mentioned to be evolutionary and interactive process.

Key words: higher education internationalization, universities, curriculum, international students